

werking uit. Het zelfvertrouwen van het Achtste Leger werd hersteld – en nog versterkt toen het eind augustus-begin september een nieuwe poging van Rommel om van El Alamein tot de Nijldelta door te dringen, afsloeg. Montgomery ontwierp een eigen aanvalsplan. Hij bezat tweemaal zoveel tanks als de Duitse veldheer¹, was hem ook in manschappensterkte ver de baas (bijna tweehonderdduizend Britten tegenover vijftigduizend Duitsers en vier-en-vijftigduizend Italianen), had meer vliegtuigen (voor de tactische strijd 530 tegen 350) en een geregelder toevoer (de Duits-Italiaanse convoeien naar Libye werden herhaaldelijk van Malta uit aangevallen) – het probleem was dat Rommels frontzone in een gebied lag dat niet in het zuiden omtrokken kon worden: het Achtste Leger moest er dwars doorheen.

In de nacht van 23 op 24 oktober '42 werd de grote aanval bij het licht van de volle maan ingezet. Een week van harde strijd volgde. Eerst op 2 november gaf Rommel zijn posities prijs. Slechts 40 Duitse tanks kon hij redden, de Italiaanse gingen zelfs alle verloren. Twee-en-twintigduizend Italianen en achtduizend Duitsers raakten in krijgsgevangenschap. Zeker, Rommel had nog een groot deel van zijn troepen over, maar het was duidelijk dat het tij nu definitief gekeerd was.

Het was een klinkende overwinning die de Britten behaald hadden. Behaald op Duitsers! Eindelijk! Groot was het effect van de zegepraal bij El Alamein op de Britse burgerbevolking – groter misschien nog in bezet Nederland. De door de Duitsers hemelhoog geprezen Rommel was verslagen! Twee nieuwe generaals, zei men, had de Engelse regering benoemd: Stoffer en Blik om Rommel op te veggen. Of, zo vroeg men: 'Ken je al het verschil tussen een wekker en Rommel?' 'Nee.' 'Een wekker zegt tic-tak en gaat vooruit, Rommel zegt tac-tiek en gaat achteruit.'²

Inderdaad, achteruit ging hij.

En nog geen week nadat hij de grote terugtocht ingezet had, kwam het bericht dat, ver in zijn rug, Amerikanen en Engelsen geland waren in Marokko en Algerië.

★

De bedoeling van die landing was, niet alleen Marokko en Algerië in handen te krijgen maar vooral ook Tunesië dat, evenals de twee andere genoemde

¹ Tot de ruim 1000 tanks van het Achtste Leger behoorden 300 Amerikaanse die eind juni in grote haast uit de Verenigde Staten naar Egypte gezonden waren.

² *De Waarheid* (jan. 1943), p. 3.